

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia: BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai presede în Viena E. Moze, Haasenstein & Vogler (Otto Moze), H. Schalk, Alois Herndl, M. Dukas, A. Oppelt, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Bek-Im Bervat; în Frankfurt: G. L. Doube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețuri inserțiilor: o serie paromd pe o colônă 6 or. și 30 or. timbre pentru o publicație. Publicații mai dese după tarife și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seră 10 or. v. a. s. 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LV.

„Gazeta” este în fă-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la tôte oficiile postale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagului I: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Ună exemplar 5 or. v. a. s. 15 bani. Atâtă abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 265.

Brașov, Luni-Marti, 1 (13) Decembrie

1892.

Brașov, 30 Noembrie 1892.

Cu ocaziunea congregațiilor extraordinare comitatense, ce s'au ținut și se vor mai ține în luna acosta, s'a pornit, fără îndoială la un semn dat din Pesta, o mișcare cu scop de a se adresa noului ministeriu adrese de felicitare.

Astfel a primit cabinetul Weckerle deja din mai multe comitate adrese de felicitare și de încredere, așa de pildă dela reprezentanța comitatului Torontal în unanimitate, căci aici opozițiunea germană-română-sârbescă, care și așa nu este mare, a fost absentă. Și congregațiunea comitatului Caraș-Severin a votat o adresă de felicitare guvernului, der nu în unanimitate, ci numai cu majoritate de voturi, căci aici opozițiunea română a fost la postul său și și-a împlinit datoria sa națională în modul cel mai laudabil, declarându categoric, că Românii n'au încredere în guvernul de față și de aceea nici nu pot consenți la adresa de felicitare a majorității.

Românii din comitatul Caraș-Severinului, cari n'au majoritatea în congregațiunea comitatensă, s'au purtat așader — precum arată raportul de mai jos — bărbătesc, și se pôte dice, că învingerea morală este pe partea lor. Să vede nă acuma, cum s'au purtat Românii din comitatul Făgărașului în congregațiunea extraordinară dela 7 Decembrie n ținută în Făgăraș.

În comitatul Făgărașului Românii nu numai, că formeză aprupe esclusiva poporațiune, der au de fapt o majoritate precumpnitore și în reprezentanța comitatensă. Eram în drept der a aștepta, că reprezentanța acestui comitat, care a fost atât de vitregu trac-

tat de tôte guvernele unguresci, va lua acuma cel pușin, după atâtea pățanii, o pozițiã mai demnă și mai energică față cu guvernul și că va evita ori ce manifestațiuni în favorea lui, pe câtă vreme acest guvern n'a dat încă nici cea mai mică probă, că va ține sémă de interesele vitale ale poporațiunii comitatului și pe câtă vreme programul său este tot așa de infectat, ca și alți guvernelor precedente în ce privește politica față cu naționalitățile.

Dér, cu durere trebuie să spunem, că așteptarea acosta, care, repetim, ar fi fost îndreptătită, nu s'a împlinit, pentru că și congregațiunea comitatului Făgăraș a trimes o adresă de felicitare și de încredere cabinetului Weckerle.

Ajunge să spunem, că decă Românii se înfășau în număr îndestulitor la congregațiune, ei puteau să împiedece ori ce manifestațiã de felicitare, prejudiciôsă intereselor și drepturilor poporațiunii române din țera Făgărașului, care formeză în acest comitat 95 procente. Dér ei au fost nepăsători, ca de obicei, și rezultatul fū, că majoritatea în congregațiune o compuseră contrarii noștri, cari apoi s'au și folosit de ocaziune și au votat, cum li s'a dictat de sus.

Și era încă bine decă Românii din minoritate, rămăneau pe lângă opozițiã, ce-o făcură propunerii de a se felicita și vota încredere „întregului cabinet”. Cel pușin puteam să le dicem în casul acesta, că au rămas consecenți și au cădut cu onore, rămăind rușinați numai acei membri, cari nu s'au înfășat, cum era datoria lor, pe arena de luptă spre a face posibilă învingerea Românilor.

Insă nici atâta nu se pôte dice despre Românii Făgărașeni, cari au fost în minoritate în ședința dela 7 l. c. pentru că ei înși și și-au răsturnat mai târziu votul, votându cu toții o adresă de felicitare și adresare către ministrul de interne Hieronymi.

Nu vom intra aici în amănunte, pe aceste le vor afla cetitorii noștri în raportul de mai jos, cel primirăm din Făgăraș. Destul, că s'a propus din partea unor funcționari români „din incidentul ocaziunii atât de îmbucurătoare”, o adresă specială către ministrul de interne și acesta a fost primită în unanimitate.

Făgărașenii noștri au, cum vedem, vederi forte ciudate politice, căci, pe când au refusat aderea la programul Weckerle, ei voteză încredere unuia dintre membri acestui cabinet, care a scris acel program.

Nu cumva cred frații noștri din țera Oltului, că d-l Hieronymi va răsturna politica cabinetului și și va valida „principiile sale și direcțiunea sa politică legală, dreptă, singură salutară și în adevăr patriotică”?

Naivitatea, ce se exprimă în adresa, al căreia text îl publicăm mai la vale, e atât de surprindătoare, încât ne vine a crede, că membrii români din cestiune nici n'au știut ce voteză, nici n'au cetit cu atențiune acea adresă. Căci la din contră ar fi observat, că prin solemnă promisiune, ce se face într'însa: „că ne vom sili să satisfacem cu devotament datorințelor noastre legale conform dispozițiilor Esceleței tale și ale înaltului regim...” se retracteză și se restornă votul lor, prin care au refusat încrederea cabinetului întreg.

Ei au făcut ca și acela, care printr'un codicil a răsturnat totu testamentul.

Și cum stă lucrul cu laudatele „principii” ale d-lui Hieronymi? E vorba aici de cunoscuta enunțațiune ce a făcut o acest ministru, ca persoană privată, când și-a luat rămas bun dela alegătorii săi din Jombolea. Atunci, precum șim, d-l Hieronymi a desfășurat în adevăr unele păreri mai liberale despre modul, cum ar trebui tractate naționalitățile. Noi ne-am ferit de a da o valoare deosebită acestor vederi, și după ce a ajuns ministru cel ce le-a spus, er faptele ne-au dat dreptate. D-l Hieronymi nu numai, că a scris programul guvernului, care este opus acelor vederi, der a declarat chiar prin graiul șefului său din cabinet, că „lărgirea dreptului electoral” și „arondarea cercurilor electorale” nu se va face în favorea unei dezvoltări mai libere a naționalităților, ci tocmai din contră.

Și totuși Oltenii noștri din congregațiunea extraordinară se pun — cu o umilință neexplicabilă — sub „scutul grațios” al acestui ministru, care până acuma n'a dat nici cea mai mică probă despre bunăvoința sa față cu Românii!

S'aditem însă, că pretinsele „principii” ale noului ministru de interne ar corăspunde în adevăr vorbelor sale, rostite în cuvântarea amintită. Oare ar fi admisibil chiar și în casul acesta, ca Românii Făgărașeni să le declare ca „singură salutară”, când „validitatea” lor nu ar puté satisfacé nici măcar în parte mică postulatelor noastre naționale?

De sigur că nu! Atunci ce sens a avut primirea acelei adrese

„FOLETONULU GAZ. TRANS.”

Nervositatea secolului și cauzele ei.

După Paul Mantegazza.

(Urmare)

Acosta viață încordată și grăbită ne face ori ce necumpetare de obicei și acosta atmosferă nouă reclamă o consumare enormă de mijloce escitante. Atunci noi ne putem asemăna cu o locomotivă, care cu atât consumă mai mult carbun, cu câtă trebuie să alerge mai mult. Caféua, tea, vinul, absintul, tutunul, cognacul și o sută alte escitante: acestea sunt biocurile noastre, a căror codoriște se schimbă, al căror efect escitant rămăne însă același. Și după ce deja șoala ne-a făcut nervoși, oăle ferate și telegraful ne fac și mai nervoși, și pentru ca să ne susținem constant în acea stare de iritare, ce ni s'a prefăcut în a doua natură, punem mâna tot pe alte nou mijloce escitante, dintre cari singurati fi-care în felul său escită, gâdile și galvanisază de

nou sormanii noștri nervi bolnavi de atâta escitare.

Mai înainte rămăneau apărată de nervositate cel pușin cealaltă jumătate a familiei omenești, adică acea, care transmite și nutrește germenii de viață dela o generațiã la alta.

Era un timp, în care femeia cu un egoism preingrijitor nu studia, nu fuma, nu bea licouri, și când bărbatul se apropia de ea, afla un loc de refugiu recreator, ca și-o pajiște ou erbă verde, pe care se putea aședa, ca să-și odihnescă nervii, când ei erau obosiți de viața febrilă, la care era condamnată.

Cumpetarea și necștiința femeilor era ca o lună veselă, pe care te vindecai de ori ce nervositate. Ađi studiază și fumază și femeia, ađi din neterioare se imbată și femeia cu alcool, cafea și morfină. Și pantecele femeii s'a prefăcut în creier, și pantecele nervos al mamei nasce în nemărginită omeni totu mai nervoși. Preții catolici sunt cel pușin supuși celibatului; însă femeile, a căror chiămare e a transplanta genul omenești, contră ađi o legătură pécătôsă cu cărți,

diare și drame sfășietore de inimă, și degetele lor delicate și albe, a căror menire e să desmierde și să cose, se murdăresc cu cernă negră, răsfoiesc codicele de legi și comenteză egalitatea drepturilor și inegalitatea datorințelor.

Tôte aceste cauze la olaltă și alte mai neînsemnate, peste cari putem trece aci, produc efectul, că omul modern se nasce într'o atmosferă nervoasă, care dela nascere îi imprimă un timbru, ce nu se pôte șterge, precum o fae, după credința populară, apa sfințită de preot, cu omul creștin.

De aci rezultă, nu numai, că făcare cmt stă sub influința nervosității, ci și fă-care lucru omenești, e supus acestei influințe.

Décă punem în atingere cu un magnet puternic aoe, ouie, fărîmături de fer, fiecare moleculă a acelor magnetisază; decă vom privi un peisagiu prin o sticlă galbenă, fă-care obiect va lua o colóre galbenă; și așa în acest secol cine va ar trebui să se nască frământat cu pastă de nap, ca să nu sucumbe puternicei influințe a at-

mosferei de nervositate electrică, care ne încungiuă.

Și acosta ne și esplică, pentru ce avem o literatură nervoasă, o politică nervoasă și o filosofă nervoasă.

Literatura noastră, cu pre pușine excepțiuni, e nervoasă și ea suferă anume de acea nervositate, pe care eu o aș numi o decrepitudine. Bărbatul june e totdeauna mai oast și mai curat ca cel în vârstă, și când el iubesc cu pasiune său chiar și cu delir de friguri, mai nici-odată el nu e lasciv, tocmai pentru-că e în vigore.

Omul îmbătrănit însă e adesea lasciv, și în vorbire de sigur mai pușin oast, ca junele. La densul fapta devine flectă și în loc de pasiune, de care el nu mai e capabil, ofere lascivitate.

Așa se întâmplă și cu literatura noastră, care caută în neobișnuitul o recompensă pentru frumosul și simplul, care nu mai e suficient pentru nervii noștri sleiți și devine cutezătoare, necastă, grotescă și adesea monstruôsă.

Omul caută în cărțile, pe cari le citește, mai înainte de tôte ocaziune de

în unanimitate? Nu cumva credă Făgărășenii, că în comitatul Românii pot fi urma o politică guvernamentală și numai față de dietă au să stea pe baza programului național?

Este prin urmare o rătăcire durerosă, în care au căzut membrii români din congregația dela Făgărășu, rătăcire care, în cazul cel mai bun pentru dânsii, se prezintă, ca o amară păcălitură, ca un pas cu totul greșit, care, de nu se vor reculege curând recunoscându-și greșela cu tăria bărbătească, poate avea urmări fatale pentru cauza noastră.

CRONICA POLITICA.

— 30 Noembrie.

Diarele diferitelor partide din Austria discută și acum asupra luptelor parlamentare ale Cehilor și Germanilor. Seimă, că cu ocaziunea votării asupra fondului de dispoziție, Cehii tineri au votat cu stânga germană liberală în contra fondului de dispoziție, prin ceea ce guvernul contelui Taaffe a fost pus în minoritate. Foile Cehilor bătrâni și ale marilor proprietari cehi, față de imputări Cehilor tineri, pentru că aceștia au votat cu stânga germană, dând prin această concursă conducătorului Germanilor liberali, Dr. Plener, de-a câștiga un nou triumf asupra contelui Taaffe. Dér și alte diare vorbesc despre această votare. Așa diarul clerical „Vaterland“, organul contelui Hohenwart dice, că pierderea fondului de dispoziție are pentru guvernul aproape cea însemnată, ca și pierderea unui portemonnai al vre-unui Rothschild, dér o victorie a partidei lui Plener, și mai cu seamă în momentul, când această partidă voese să impună guvernului principiile ei, are pentru națiunea boemă însemnată unei lupte pierdute, care trebuie să fie simțită de ori ce politică cugetător din acea țară, unde principiile aceste au produs destulă durere. Numita fôie dice apoi, că Cehilor tineri li-s'a dat atunci o ocaziune favorabilă pentru ca să și documenteze raporturile lor politice. Ei puteau, după bunul lor plac, să și exprime neîncrederea în guvernul, dér tot-deodată trebuiau să spună partidei lui Plener, că nici odată nu vor sprijini prin votul lor o partidă, pe care o privesc ca de cea mai dușmană a lor. Multă vreme va trece până când li-se va mai oferi Cehilor tineri o astfel de favorabilă ocaziune. Un deputat ceh tînăr a motivat acest vot al Cehilor tineri susținându, că abținerea dela votare ar fi

senzațiune, și deoă el oască oetind pe Homer și pe Pindar, apoi cauza e, că vinul sănătos, sucul rubinului și aurul al strugurelui nu-l mai mulțimesc și el are trebuință de absintă și cognac.

Toți cunoșcem de rostul numele și chiar și multe versuri din clasiicii noștri și avem opurile lor în bibliotecile noastre; dér când vrem să ne procurăm o gustare spirituală, apoi nu întindem mâna noastră după cărțile acestea.

Mulți nu vor să concedă, că literatura exercită o influență foarte mare asupra moralității și nervosității unui popor și dinic se discută ocaziunea, deoă caracterul unei literaturi e cauza și efectul stărei morale a unui popor. Inse această problemă nu va pute fi niciodată deslegată, pentru-că nu e corect pusă.

Mai înainte de toate literatura e fructul unui pom, precum îl reprezintă spiritul și sufletul unui popor și a pământului din care crește; după aceea însă ea devine cauza altor efecte, care se asociază calității spirituale și sufletului a poporului, de care se ține literatura respectivă. (Va urma)

fostă tocmai așa, ca și când ei ar fi fugit cu eroism — Diarul „N. Wiener Tgbl.“ adusesse știrea, că deja s'au început pertractări între Germanii liberali și Cehii tineri, pentru formarea unei majorități ceho-germane. Diarul „Narodni Listy“ însă desmiște aceste știri, dicându, că sunt niște minciuni tendențioase. Totu numita fôie mai scrie în privința acestor următoare: „Nimeni nu va vedea, ca partida noastră liberală și independentă să se întrunească la o masă comună cu dușmanii jurați ai poporului nostru“.

Cetim în „Carietul Financiar“ din București: „Tariful nostru autonom continuă a da rólele cele mai bune. Acest tarifu, avându de basă d'a protege pe de o parte o serie de industrii strins legate cu agricultura noastră, ér pe de alta, d'a facilita intrarea în țară a produselor țerilor străine, ce nu se pot fabrica la noi și cari nu pot face nici o concurență industriei noastre, era naturală, ca el să obțină adesiunea tuturor economiștilor și să ne pue în poziție d'a vedea politica noastră economică apretiată și aprobată din ce în ce mai bine. După Englitera, Franca, și după Franca éta că și Italia se declară astăzi gata a ne oferi beneficiul drepturilor sale de vamă cele mai reduse, în schimbul tarifului nostru autonom. Acesta este al treilea succes ce trebuie să înregistrăm la activul ministrului nostru de externe d. Al. Lahovari. Trebuie să o spunem încă, că și d. marchis de Curtopassi, ministrul Italiei la București, are partea sa de glorie în această afacere, care e merită a da o largă dezvoltare comerțului dintre România și Italia. După d. conte Torielli, d. marchis de Curtopassi este în adevăr ministrul italian, care a înțeles bine interesele Italiei în România, și pe ale României în Italia. Tariful nostru vamal, fiind un tarifu care nu genază interesele nici unui țeri și care face pe toate să și păstreze pozițiile lor, e de sperat, că exemplul Engliterii, al Franței și al Italiei, va fi urmat și de celelalte țeri.“

Presă rusă despre Austro-Ungaria.

I.

De când cu scandalul Hentzi și cu noile crize ministeriale, presa rusă se ocupă foarte mult cu stările din monarhia noastră. Dăm aici un resumat din câte-va diare rusești.

„Moskovskija Vjedomosti“ scrie:

În monarhia habsburgică nu numai Germanul, Cehul, Polonul, Ungurul, Rusul și Românul înțeleg în diferite moduri datorințele lor cetățenești față de patria lor, ci și-a-care din aceste popore se provocă la o deosebită constituție, la o deosebită bullă, ori chiar și patentă împărătească, prin cari și-a-care își justifică postulatele politice, după cum s'a așezat naționalitatea sa în țară. Afară de aceasta, Germanul din Austria de jos, Polonul din Galiția, Cehul din Bohemia, ca și nu mai vorbim de Ungurul din Ungaria, numai el pe sine se ține a fi bun patriot și credincios supus; se ține îndreptățit, ca pe baza unui codice politic special să numescă de trădător pe vecinul său, care vorbește altă limbă, decât a lui, sau care se ține de altă partidă politică, nu de a lui...

În delegațiunile s'a dat pe față, o putere ne mai audită, antagonismul între aderenții și contrarii triplei alianțe; în parlamentul maghiar, afacerea monumentului honveșilor și încununarea statuei lui Hentzi a condus la un atac turbat între aderenții pactului cu Austria și între aderenții deplinei neaterării a Ungariei. În Boemia, discușiunile privitoare da dreptul public ceh, au pricinuit cu totul o nouă formațiune de partide. Mai mult decât toate acestea,

e caracteristică, că părțile beligerante și-au apărât poziția lor în această luptă astfel, că și-au ridicat flamurele patriotismului lor austriac, maghiar etc.

De altfel e neîndoiș, că în cercurile guvernamentale se recunoșe în fine lipsa, că monarhia dunăreună trebuie în ore-care chip pădită de oădere și îmbucătățire. Spre scopul acesta se arată înclinarea de-a se schimba sistemul politic estera și intern, a cărui aplicare a cauzat până acum rezultate durerose. Că în ce se exprimă proiectata schimbare, s'ar pute deduce în parte din acel program al politicei estere, pe care contele Kalnoky l'a dezvoltat în ultima ședință a delegațiunilor austro-ungare. Este adevărat, că tripla alianță figură în acest program, ca baza raporturilor estere a monarhiei. Inse scopul și tendințele alianței s'au desoris, ca unele, cari nu se contrariază cu tendințele și scopurile acelor state și puteri, cari nu sunt în alianță, și s'a mai amintit, că nu numai e posibil a se susține raporturile pacifice, ci în deosebi cu Rusia se poate susține o apropiere intimă și amicală. Deoă luăm în considerare, că deputații cehi cari au vorbit mai înainte de Kalnoky, au pretins hotărât, că alianța austro-germană să se schimbe o alianță austro-rusă, atunci conlusionile ministrului de externe al monarhiei sunt foarte caracteristice și și-au primit o deosebită importanță, mai ales prin aceea, că îndată a urmat primirea sârbătorescă și strălucită, ce i s'a făcut principelui moștenitor ruseș la Curtea din Viena.

Este știut, că cei mai neîmpăcați dușmani ai Rusiei, sunt Ungurii, cari în timpurile din urmă au exercitat o foarte mare influență asupra politicei estere a monarhiei habsburgice. De aici vine, că pe când delegațiunile erau încă în Budapesta, a căzut ministerul Szapary, care n'a fost capabil a ține în frâu șovinismul maghiar. Acesta s'ar pare un presemn, că capul încoronat al Habsburgilor nu se gândesc a lua în pre mare atențiune, ca până acum, simpatiile supșilor săi din transilvania. Surprinzătoră întorsătură însă o caracterizează aceea, că la pretensiunile prințului Schwarzenberg, contele Tanffe și-a întors mantaua și a declarat, că e gata a face loc în cabinetul său unui ministru boem.

SCIRILE ȚILEI.

— 30 Noembrie.

Progresul limbii române în Epir. „Timpul“ primesc din Epir o corespondență, în care se descrie avântul, pe care l'au luat de câțva timp școlile românești în comunele din Epir. În Samarria funcționează de mult școli românești, dér acum s'au organizat în chip temeinic și institutorii le-au populat în deajuns cu elevi. În comunele Avela și Perivole, Românii au scuturat de asemenea cu totul jugul culturii grecești și au șters pentru totdeauna ori ce urmă de partidă greacă în sinul lor. În biserică de asemenea întreaga liturghie se oficiază în limba română de părintele Riza Esarhu, care îndurase atâtea persecuțiuni din partea episcopului din Grebena. Românii din valea Pindului, Băesa, s'au pus și ei în anul din urmă cu totu dinadinsul pe lucru și, grație institutorului lor, un absolvent al liceului român din Monastir, au reușit să populeze școla română și să silesc pe dascălul grec din acea localitate să se mulțimesc dând lecții numai la cei doi fii și nepoți ai săi, în familie. Cu ocazia ultimului examen dela școla românească din Băesa, s'a putut constata îmbucurătorul progres al culturii românești și aci. Acum, săptămâna trecută, au isbutit și Românii din Turia (Vlaho-Crania) să mature din comuna lor școla grecească, rămânându numai cu școla în care fiii și ficele lor învață românește. Stăruin-

țele și mai ales intrigele, spriginite cu bani buni de siloguriile grecești, sunt mari pentru recăștigarea pozițiilor pierdute aci de elenism. Dér în zadar, căci ele se ciocnesc de rezistența hotărâtă a Românilor redeșteptați, și în același timp e firesc să se isbesc și de puterea publică otomană, împotriva căreia sunt îndreptate deopotrivă uelțiile grecești.

— x —

Principele Ferdinand al României a sosit în 8 Decembrie la Viena, și în aceeași zi a plecat la Sigmaringen.

— x —

Recursul de nulitate, ce l'a înaintat d-l Dr. Vasile Lucaciu contra sentinței tribunalului din Dobrișin, a fost respins de curia reg. din Budapesta și sentința nunitului tribunal a fost astfel întărită.

— x —

„Regele e mănios“ Sub titlul acesta „Budapesti Hirap“ aduce știrea, că la ordinul Majestății Sale monarhului, se va desființa casa de vânătoare regală dela Kaposztas-Megyér, deoă regele n'are de gând să mai ia parte la vânătoarea din apropierea Budapestei.

— x —

Portretul monarhului nostru. Impăratul a promis academiei cehe, că-i va face prezentă portretul său. Numita academiă a însărcinat pe pictorul Zenisek, ca să facă portretul monarhului. M. Sa, după cum se anunță din Viena, s'a prezentat în 8 Decembrie în academia de belle-arte, unde a fost salutat de pictorul Zenisek. Monarhul luă loc pe un fotel din apartamentul pus la dispoziția pictorului de oătră direcțiunea academiei. Artistul se puse apoi pe lucru. Acesta a fost a doua posare, pe care monarhul i-o oferă pictorului. Portretul reprezintă pe M. S. în mărime naturală și în ornatul ordinului „Velerului de aur“. După o oră și jumătate, monarhul părăsi atelierul.

— x —

Promovați. Ni se scrie, că în 10 Decembrie n. c. au fost promovați, la universitatea din Clușiu, d-nii: Teodor Păscu la gradul de doctor în medicină, și Gavril Cosma la gradul de doctor în drepturi.

— x —

Recolta abundanță. În ocolul Hârșova, județul Constanța (România) — spune „Cușurliul“ — recolta păpușoiului a fost așa de abundanță, încât se crede, că până la sărbătorile Crăciunului ea va fi totu neulesă. De asemenea și recolta orzului și a meiului a fost abundanță. Acestă recoltă la mulți dintre sătenii a rămas să se triere la primăveră. Prețurile însă sunt mai mult decât slabe.

— x —

În contra antisemitismului. Presidiul reuniunii din Viena pentru combaterea antisemitismului, s'a prezentat în 8 Decembrie la președintele parlamentului austriac, Smolka, predându acestuia o petițiune, în care se cuprind plângeri în contra pretinselor escese ale antisemiților. Președintele Smolka promise, că va examina cu deamăruntul cuprinsul petiției, accentuându tot-deodată, că ordinea de afaceri esistență nu-i dă destulă putere, ca să pună frâu esceselor din parlament.

— x —

Oprirea imigrărilor în America. În camera deputaților din Washington s'a așternut un proiect de lege, care prevede oprirea deservită a imigrărilor în America, începându dela 3 Ianuarie 1893.

Din comitatul Caraș-Severin

Lugoș, 8 Decembrie 1892.

Cumare bucură prind pēna și cu plăcere vă raportează despre Congregațiunea extra-ordinară a comitatului Caraș-Severin, ținută în 5 Decembrie a. c.

Impresiunea generală, că Românii sunt spiritualmente superiori, era într-implinirea chemării lor consoii și rezoluții: era o face lupta neîntreruptă. În această Congregațiune, pe lângă *Episcopul Mihaly, C. Radulescu, C. Brediceanu, Dr. St. Petrovicu, I. Ionașu*, am auzit și oratorii noi pe *parintele Nicolae Birescu, Isaia Popovicu, Simeon Blajovanu*, cari au vorbit cu atâta tărie și dorință încâtă resonând mai numai limba românească în această congregațiune, Ungurii diceau că *«oláh párlament»*. —

Obiectele de pertractare încă au fost interesante.

La comunicatul ministrului președinte și de interne, despre demisiunea vechiului ministeriu și denumirea celui nou, în contra propunerii făcută din partea partidei guvernamentale, s'a sculat Coriolan *Brediceanu* și arătând, că atâtă treutul politic al persoanelor din noul ministeriu, cât și programul său dovedesc, că cum a fost înainte, așa va fi și acum, și ce e nou, e numai mai rău, fiindcă, dice oratorul: „In programul noului ministeriu, nu e pusă baza desvoltării și consolidării statului în complexul intereselor întregului popor al patriei, așa după cum se com-pune acela din diferite naționalități, — ci întocmai ca și la fostul guvern — numai în interesul națiunii maghiare, și așa se va continua cu lipsirea de orice garanție de existență a naționalităților nemaghiare, numai, și pentru realizarea statului național unitar maghiar.”

Sub acest principiu cardinal rău, pernicios, se sbuciumă totă pulsarea vieții publice în stat și toți factorii constituționali. Astfel stând lucrul, liberalismul din programul guvernului e o numire secă; reformele promise: nouă atacuri asupra celor mai sfinte drepturi ale noastre; garanțiile constituționale: litere mörte în lege, resturnate în faptă cu conlucrarea întregului mecanism de stat; echilibrul financiar: o aparință falsă, sub a cărei mantauă ne putem aștepta la nouă și insuportabile sarcine; era de libertate, de împărțirea egală la bunătățile vieții publice, de desvoltare națională, de viață adevărată constituțională și influință în proporțiune cu constituirea noastră la susținerea statului — nici vorbă. „Suntem deci acolo, unde am fost. „Această politică nu va întări, ci va slăbi legăturile de cooperatiune la consolidarea patriei între diferitele popore din acest stat, de aceea nu o aprobăm.”

Ba și mai rău suntem adă, sub noul guvern, de cum am fost mai înainte; — fiindcă în acești timp de slăbire morală, de decadentă a virtuților cetățenești, de corupțiune crescândă, vine guvernul nou a primi avajamentul, de-a introduce „căsătoria civilă obligatorie”, ce nu ne poate mulțumi de fel.

Cerut'a cineva din popor introducere a căsătoriei civile? Există în poporul unguresc, român, sârb, croat, slovac, german vre-o mișcare, care să ceră, că nu păstorul, preotul, rabinul, ci primarul — care poate fi chiar de religie străină, să-i cunune? O astfel de dorință nu există în faptă, că religia și taina căsătoriei a susținut morală publică și sănțenia familiei.

Care lege civilă va pută înlocui puterea și influința tainei bisericesti a căsătoriei în familie, în legăturile dintre soț și dintre copii? De ce să-o devin-căm?

Totă molohulă ideii de stat maghiar-unitar-național, pe conta celorlalte naționalități — voescă a sfărma acest templu al credinței și virtuții — voescă să schimbe soliditatea morală cu indiferențism, voescă să depărteze poporul de biserică și preot, și totă mai multă să-l pună sub puterea ciocanului maghiarizator al statului. Noi nu vom a sătura acestă molohă, nu cu-

noscem unitate națională maghiară, ca principiu de stat, ci cunoșcem mai multe naționalități, fiindcă această patrie e a noastră a tuturor; nu interesul statului unitar maghiar, ci complexul intereselor tuturor naționalităților, e-gala lor îndreptărire, numai acesta poate fi principiu salutar al politicii de stat în patria noastră; și fiindcă noi Românii numai atunci putem aștepta sanarea justelor și nedisputabilelor noastre pretensiuni naturale, când se va constitui un guvern pe baza acestui principiu — față de guvernul nou, nu avem încredere, și de aceea nu consimțim la felicitarea aceluia.

Pentru propunerea acesta au votat mai toți Românii, der majoritatea a susținut propunerea contrară.

2) Alegerile municipale s'au scris pe 19, 20 și 21 l. c. Pe câți președinți de alegere i-au propus Românii, toți s'au acceptat, listele votanților s'au pus la dispozițiunea or și oărua — rămâne acum, ca poporul și fruntașii, să se adune și să-și facă datorința.

Propunerile motivate le-a făcut *Ioan Ionașu* asesor consistorial.

3.) La propunerea membrului Coriolan *Brediceanu* în privința colonizărilor, s'a desvoltat o discuțiune foarte interesantă și instructivă.

Propunătorul dorește, ca congregațiunea să înainteze o reprezentațiune înaltului ministeriu, ca pe viitor să nu fiă preterat poporul din acest comitat la împărțirea pământului destinat pentru colonii, era comunelor învecinate cu coloniile întemeiate, să li se deă de moși pământ erarial. Comitetul permanent propune a mulțami guvernului pentru colonizări, der încâtă s'ar afla lipsă și la conlocuitori acestui comitat să se facă constatările de lipsă și să se înainteze înaltului ministeriu, era rugarea comunelor strimtorate prin coloniile nouă să se aprobeze și părtinescă.

Protonotarul *Szogyenyi* a espus cauza ungurescă și românească pe larg.

Pe galeria au fost 200—300 țărani interesați. După protonotariul, a vorbit *Episcopul Mihalyi*, care arată cu istoria în mână, că dela Maria Teresia, Bănatul a fost espus colonizărilor și poporul român strămutărilor silnice dela o vatră la alta. Asta a fost „rațiunea politicii de stat”, să spargă compactitatea poporului român. Asta e cauza colonizărilor și din prezent și nu avem ce face.

Preotul *Simeon Blajovanu* arată tendința de maghiarizare a guvernului în colonizări, descrie lipsa mare de pământ la popor și apelază la umanitatea și simțul de dreptate al stăpânitorilor — ca să nu le pară rău odată. Deosebită succésă a fostă apostrofarea unor rătaici „cruiciuși” și „decorați”, pe cari nu-i vedem acum, fiind poporul aspritu, în fruntea lui — ci după mantelele stăpânitorilor, — era la alegeri totă ei voră fi cei impenași, ca să seducă poporul, der speră că acela își va fi cunoscut acum amici și dușmanii. Sprijinesc propunerea d-lui Coriolan *Brediceanu*.

C. Radulescu susține, că e curată prefăcătorie din partea contrarilor, când nu vreau să admită, că colonizarea nu-i alta decât spargerea compactității elementului român și totă politica e: *sic volo sic iubeo* în numele ideii de stat maghiar. E o jucărie condamnabilă cu interesele populațiunii, e o ignorare a dreptului și o batjocurare a intereselor populațiunii și asta voiți încă să o aprobați? Cu-o asemenea procedură se omără mereu totă simțul de alipire și de încredere — și unde vom ajunge? — Sprijinesc propunerea lui *Brediceanu*. (Va urma.)

Din comitatul Făgărașului.

Făgărașu, 9 Decemvre 1892.

Stim. D-le Redactor! Vă rog a publica în diarul nostru următorul ra-

port despre decursul ședinței din 7 Decemvre a. c., din comitatul Făgărașului:

La ordinea zilei, după cuvântul de deschidere, fișpanul aduce membrilor congregațiunii la cunoștință, cumă arătarea d-lui Dr. N. Șerbanu spre a trage în cercetare disciplinară pe vice-șpanul actual, ce avea să fiă desbătută în ședința acesta, a amână pe proxima ședință următoare, promițând, că va forma obiectul primă de discuțiune.

Luându-se acesta la cunoștință, se pune în discuțiune propunerea, de a se trimite o adresă de felicitare noului ministeriu. Asupra acestei propunerii, s'a escut o discuțiune viuă. Românii, priu reprezentării lor, cereau luarea numai la cunoștință a rescriptului ministerial, fără a i se mai aduce și adresă de felicitare, er ceialți membri din congregațiune, în frunte cu referentele comisiunii permanente, stăruiau pentru trimiterea adresei de felicitare.

Punându-se cestiunea la vot, s'a decis trimiterea unei adrese de adevărată, felicitare și încredere noului guvern, cu majoritate de voturi.

Remarcabilă a fost propunerea d-lui vice-șpan, ca hotărrea adunării generale să se ia la protocol, înregistrându-se nu numai votul, ci chiar și numele acelora, cari au votat cu *da* sau *ba*. Această propunere a fost primită de către majoritatea membrilor și Românii, cari au votat în contra, își pot grațula, că prin această hotărre se vor face cunoscuți ministeriului actual, cu unii, cari n'au voit a-i trimite adresă de adevărată și încredere.

E remarcabilă încă discuțiunea asupra adresei de felicitare, ce era în prospect a se da ministrului Hieronymi, căci acesta s'a primit cu unanimitate.

Graba cu care s'a votat această adresă către un membru al aelui guvern, de toți, nu mi-am putut aplica, decât numai așa, că Românii noștri s'au lăsat a fi amăgiți de vorbe frumoșe, ce le-a vorbit ministrul Hieronymi către alegătorii săi.

Celelalte obiecte nu ne interesază. Ceea ce aș mai avé de accentuat, este ținuta tristă a lor doi membri români: *Petru Lăluș* și *Ioan Stoichița*, cari aflară de bine a se alătura și de astă-dată la partida adversarilor noștri.

Deă cine va ar judeca ținuta membrilor români ai congregațiunii dela Făgăraș după trista împrejurare, că *abia 25 s'au prezentat* la această adunare, ar trebui să conchidă, că în comitatul nostru, Românii sunt lipsiți de orice interes față de stările și mișcările, ce se petrec în comitatul nostru, fiă acele de orice natură.

Se predică în continu solidaritate, zel, abnegațiune și în unele momente atâtă sunt de entusiasmați omenii pentru aceste frase frumoșe, încâtă ai crede, că sunt pionerii cei mai înfocați ai intereselor naționale. Der când e vorba de a da probe de acest entusiasmu, nu-i găsesc niciari.

E timpul să ne ridicăm din această ticălosă neactivitate, să demonstrăm și în faptă, că suntem pătunși de chemarea noastră, implinindu-ne datorința nu numai în vorbe, ci și în fapte.

Raportor.

Etă și textul adresei de felicitare, ce i-s'a votat ministrului Hieronymi în adunarea de mai sus dela Făgăraș și care a fost propusă de protonotarul *Ioan Turou*. Textul îl comunicăm întocmai precum ni-s'a trimis:

Escelența Vostră Domnule Ministru!

În urma grației prea înalte, ce după vrednicia o ai binemeritată, — îndurându-se prea grațios Majestatea Sa cesar-regie Apostolică a Te denumi pe Escelența ta de ministru de interne al Ungariei, pe funcționarul zelos, cu tact, în deosebiți ramă bine pricepător și laborios, care ca atare în lungul șir de mulți ani, și până acuma și-a câștigat

escelente merite neperitore în afacerile publice de interes vital pentru țera și pe terenul serviciului de stat: comisiunea noastră municipală, înunită adă în ședința extraordinară, a luat această deumire la cunoștință cu bucuria, — și din incidentul acestei ocazii atâtă de înbucurătoare, dând și noi espresione sincere bucurii simțită din adencul inimilor noastre, cu cel mai profund respect ne luăm libertatea a felicită pe Escelența ta în noul și înaltul post de ministru, dorind ferbinte, ca realizându-se și validându-se cu bun succes principiile și direcțiunea politică legală, dreptă, singur salutară și în adevăr patriotică a Escelenței tale, principii cari espresate publice, acuma cu aprobări generale și încredere hotărâtă sunt cunoscute în totă țera și cari au liniștit și îndestulat pe toți bunii patrioți, cari în adevăr își iubesc patria, dorim ca realizându-se și validându-se acele principii, și lucrările Escelenței tale, ca ministru să fiă încoronate în decurs de mulți ani de rezultatele cele mai pline de merite, spre recunoștința iubitei noastre patrii și spre mulțamirea legală și dreptă a tuturor cetățenilor!

Totdeodată, cu totă supunerea promitem, că din parte ne purcedând totdeuna conform dispozițiilor Escelenței tale, ale înaltului regim și ale legii din totă puterea și cu devotament ne vom sili să satisfacem în mod corșpunător datorințele noastre legale.

Repetând sinceră și respectuoasă noastră felicitare, cu cel mai profund respect rugăm pe Escelența Vostră să vă îndurați a lua comitatul Făgărașului sub grațiosul scut și sub sprijinul legal și drept al Escelenței Voștre.

După care cu profund respect, rămânem ai Escelenței Voștre:

Universitatea comitatului Făgărașului.

Din ședința generală extraordinară a comisiunii noastre municipale ținută în Făgărașu, la 7 Decemvre 1892.

Cu totă supunerea.

DIVERSE.

Femeia cochetă și fără inimă. În celebrul său roman *„Generațiunea nouă”* eminentul romanțier rus *Ivan Turgheniev* caracterizează în mod tipic astfel, pe femeia cochetă și fără inimă: „Ea posedă acea grație particulară, care e proprie egoiștilor amabili”, acea grație în care nu e nici poezie, nici sentiment adevărat, care însă totuși respiră bună-voință, simpatie, ba chiar delicatețe. Numai că acestor egoiști drăgălași, nu e permis să le contradică, și sunt despotici și nu suferă ca alții să fiă independenți. Astfel de femei cauză cu plăcere neliniște și agitare în inimile bărbaților neexperimentați și pasionați; ele însă iubesc cu preferință o viață regulată și liniștită. Virtutea le e ușoră — pe ele nu le agită nimic; însă dorința lor permanentă de a subjugă, a cuceri și a plăce le ofere agilitate și splendor; ele au voința firmă — și toomai această voință firmă e în parte secretul farmecului lor. E greu unui bărbat să reziste, când într-o astfel de ființă veselă și fără pasiune, se pare că izbucnesc fără de veste un dor involuntar și secret, și a o cuprinde cu un fior trecător! El își dice, momentul a sosit, acuma ghiața se va topi; der ghiața scilpicioasă lasă numai să se jõe rațele ei — ea nu se va topi niciodată, nu se va turbura niciodată!” — *i. g. b.*

Dilele critice din 1893. Toomai acum a apărut călindarul zilelor critice pe anul 1893, de Feb. Dilele critice sunt următoarele: de ordinea întâiu: 16 Aprilie, 18 Martie, 25 Septemvre, 25 Octomvre, 15 Mai, 23 Noemvre, 16 Februarie, 10 Septemvre. De ordinea a doua: 11 August, 27 August, 9 Octomvre, 2 Martie, 13 Decemvre, 14 Iunie, 1 Februarie, 1 Aprilie, 13 Iulie, 2 Ianuarie, 8 Noemvre. De ordinea a treia: 18 Ianuarie, 1 Mai, 30 Mai, 28 Iulie, 8 Decemvre, 29 Iunie.

Proprietar Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Matoru.

Prețurile cerealelor din piața Brașov

Din 9 Decembrie 1892 n.

Table with columns: Măsură sau greutatea, Calitatea, Valuta austriacă. Lists various grain types like Grâu, Săcară, Orz, etc.

Table listing exchange rates for various currencies and goods, including Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare.

Nr. 16546.—1892.

PUBLIcaTİUNE

referitoare la conscrierea cânilor pro 1893

Toți posesorii de câni, de pe teritoriul orașului Brașov, se provocă în sensul § lui 2 al statutului pentru câni...

Biletele de insinuare pentru posesorii de câni, cari nu pot scrie, se provădu cu datele recerute...

Omiterea insinuării cânilor se pedepsește cu o pedepsă dela 50 cr.—50 fl. v. a., eventualmintre cu închisoare corespunzătoare.

Brașov, 8 Decembrie 1892.

Magistratul orașenesc.

992,1—1.

Szám 9169—1892 tkv.

991,1—1.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Ungur Haralambie végrehajthatónak Ungur Eva szül Cornea végrehajtást szenvedő elleni 600 frt. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében...

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni...

Kelt, Brassó, 1892 évi November hó 5 án.

A kir. törvényszék mint tkv. hatóság.

Cursul la bursa din Viena

din 10 Decembrie st. n. 1892

Table with exchange rates for gold (Renta de aur) and silver (Renta de harti) in Vienna.

Monnogramme

se brodeză forte ieftin în Brașov-vechiu, ulița lungă Nr. 27, etagiul 2, ușa din dreapta.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octombrie 1892.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.) and train times.

Nota: Numerii încadrați cu linii gróse înseamnă orele de noapte.